

BOYUN EĞME

Alçaklardan kurtulmalıyız

Kemal Okuyan, halkın öfkesini özgürleştirmeyi öneriyor. "Erdoğan'a karşıyızda birleşelim gerisi önemli değil" diyenlerle hesaplaşma zamanı.. ■ Sf. 19

9 dokuz maddede HAYIR'LARIN ZAYIFLIĞI

Sandiğa, adaya, cambaza bakma

GÖREV HALK KOMİTELERİNİN

1 MAYIS:
BİZDE VE
ÜLKELERDE...

■ Sf. 6-7-14-15

SANSÜRDE OSMANLI'YI SOLLADIK / GÖKÇE GİRESUNLU ■ Sf. 8

**Hayır'dan şaşma
Hayır'a saplanma**

Mehmet Kuzulugil

■ Sf. 4

**Mahkeme çıkışı anıt
ziyareti: Kamondolar**

Orhan Gökdemir

■ Sf. 16

**Suriye kilidi AKP-ABD
ittifakını çatlatıyor**

Tulga Buğra Işık

■ Sf. 12

27 NİSAN/MANİSA

Enerji nakil hatlarının bakımını yapan Salih Tokgöz, 20 metre yüksekliğindeki elektrik direğinden düştü. Tokgöz, Devlet Hastanesine kaldırıldı ancak kurtarılamadı.

28 NİSAN/İSTANBUL

İnşaat işçisi Tahir Ertik, sekizinci katta çalışırken inşaat iskelesinden düştü. Tahir Ertik, olay yerinde hayatını kaybetti.

28 NİSAN/MUĞLA

Yatağan'da mermer fabrikasında çalışan 58 yaşındaki İbrahim Baş, mermer kesen iş makinasının gergi telinin koparak başına isabet etmesi sonucu öldü.

29 NİSAN/SAMSUN

Cami inşaatında, çökme sonucu ıslak betonun altında kalan altı işçiden üçü hayatını kaybetti.

29 NİSAN/ANTALYA

Korkuteli'de orman kesim işçisi 35 yaşındaki Mustafa Karasakallı, kestiği ağacın üzerine devrilmesi sonucu yaşamını yitirdi.

29 NİSAN/ESKİŞEHİR

İnşaatla halatı kopan asansörle üçüncü kattan düşen 54 yaşındaki Selim U. kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

1 MAYIS/BURSA

Fabrika sahasında zeminde boya yapan ve taşeron bir firmada çalıştığı öğrenilen 37 yaşındaki Şevket Tabla, tavan vincinin kancasının çarpması sonucu hayatını kaybetti.

1 MAYIS/ADANA

Adana'da 16 yaşındaki Ömer Faruk Sever, çalıştığı mobilya atölyesindeki yük asansörünün kabiniyle duvar arasında sıkışarak hayatını kaybetti.

1 MAYIS/ELAZIĞ

Forkliftin üzerine devrilmesi sonucu 57 yaşındaki Levent Y. hayatını kaybetti.

3 MAYIS/KONYA

Ali U.'nun kullandığı forklift işyerinin duvarına çarptı. Yıkılan duvarın altında kalan Yaşar Bakır olay yerinde hayatını kaybetti.

3 MAYIS/KOCAELİ

Cengiz Topel Havalimanında devam eden bir inşaatta çalışan 43 yaşındaki Aydın Bakımlı isimli inşaat işçisi hayatını kaybetti.

ATV = Turkuvaz = Kalyoncular = Saray

Fatih Tezcan meşhur yandaş gazetecilerden biri. Zaman zaman tuhaf çıkışlar yapma potansiyeli olan yandaşlardan ama. OHAL kapsamında KHK ile evlilik programlarının kaldırıldığı dedikodusunu, "RTÜK ATV'deki evlilik programını kaldırabilir ama bunu resmi olarak yapamaz, RTÜK Yöneticileri harcanırlar" diyerek bir anlamda kendi üslubunca bitirmiş oldu. Bu imkansızlığın sebebinin de şöyle açıkladı:

"Hangi kanallarda evlilik programı isimli dijital ahlaksızlık ve e-fuhuş var? Bildiğim kadarıyla ATV, Kanal D, Show Tv, Star Tv ve Fox Tv'de. Peki, sizce bu ülkede herhangi bir konuda Turkuvaz Grubu ve ATV'ye müdahale edilecek güçte siyasi güce sahip özerk bir kurum var mı? ATV dahil tüm

kanallardaki evlilik programlarında dönen reklam vesaire paralarından haberiniz var mı? Bir dostum 'kimse inanamaz' demişti. Casting ajanslarından ucuza kiralanan tipler, evlilik programlarının arkasındaki toplum mühendislerinin çizdikleri rolleri oynuyorlar. Mesela 'muhafazakâr hedef kitle'yi ekrana mihlamlamak için İzmir erkeklerinin 'yakından' tamdığı bir hatun ekrana başörtü takılıp çıkarılıyor."

Fatih Tezcan, "Kanallar bu

ahlaksız rol model oyunları sayesinde hem dindar kesimi ahlaksızlaştırıyorlar hem de korkunç paralar vuruyorlar. Buna ATV dahil" diyerek açıklamasını şöyle sürdürdü: "Aslında 'ATV başta' demem lazım. Neden mi? Çünkü ATV'deki program kaldırılırsa Kanal D, Show Tv, Star Tv ve Fox Tv'deki anında kaldırılır. ATV = Turkuvaz = Kalyoncular. (Kalyoncular Devlet ihalelerini alıyor.) Kısacası: RTÜK'ün ATV'ye yaptığı gider, ATV'nin ancak hoşuna gider... Cumhurbaşkanımız Kalyoncuları ikna edebilir ama o da bu gruba müdahaleyi hiç tasvip etmez. İşlerin kendi tabii seyrinde cereyanını ister.

Kısaca diyor ki Tezcan; Bu ülkede Turkuvaz Medya istemeden program yaptırcağı kaldıracak biri yok. Yeni feodalizmin karanlığına hoş geldiniz!

ANAYASAYA AYKIRI DÜZENLEMELERE EVET DERSEN...

AKP, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun dokunulmazlığını kaldırmak istiyor. Kılıçdaroğlu hakkında düzenlenen fezleke Meclis'e gönderildi ve dokunulmazlığının kaldırılması istendi. Hakkında fezleke düzenlenen CHP'liler arasında CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, CHP Milletvekilleri Eren Erdem, Özkan Yalım, Aytun Çıray

ve Namık Havutça da var. Bazı CHP'liler fezlekelere kızdı, CHP'nin susturulmak istendiği şeklinde yorumladı ama CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, AKP'li 316 milletvekilinin imzasıyla TBMM başkanlığına sunulan dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin anayasa değişikliği teklifine "Anayasa'ya aykırı" olmasına rağmen 'Evet' diyeceklerini" söylemiş

ve dediğini yapmıştı. Böylece referandumdan çok önce Meclis fiilen feshedilmiş oldu. Anayasa'ya aykırı o düzenlemeyle HDP'li vekiller bir alınıp bir bırakılıyor. Sıra CHP'lilerde. Kendi kendilerini feshetmenin bedelini ödeme zamanı!

Böyle bir şey olabilir mi?

Kemal Kılıçdaroğlu

Kemal Kılıçdaroğlu

BOYUN
EĞME

Boyun Eğme Haftalık Siyasi Dergi - Sayı 73

İmtiyaz Sahibi: Gelenek Basım Yayım ve Ticaret Ltd. Şti Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Mehmet Kuzulugil

Yayın Kurulu: Orhan Gökdemir, Nevzat Evrim Önal, Mehmet Kuzulugil Tasarım: Özgür Aydoğan, Uğur Güç

ISSN: 2564-7385 Adres: Osmanağa Mah. Osmançık Sok. No:9/16 Kadıköy - İstanbul Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

Üniversite yoğun bakımda

Hükumete yakın ATV'de dini şovmenlik yapan pop-dinci Nihat Hatipoğlu'nun YÖK üyeliğine atanmasından belliydi iktidarın üniversitelerle ilgili planı. Üniversiteyi bir tür TÜ-BİTAK yapmak istiyorlar. Diyanet'in arka bahçesi haline getirecekler üniversiteleri. Bunun için de bu kurumlarda kalan son bilim insanı kırıntılarını da temizliyorlar.

Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz'ın açıklamaları üniversitelerde nasıl bir kırım yapıldığının açık bir göstergesi. Yılmaz, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından 4 bin 811 akademisyenin kamu görevinden çıkartıldığını, daha sonra 86 akademik personelin kamu görevine iade edildiğini, 2 bin 221 akademik personelin görevden uzaklaştırıldığını, daha sonra 1139 akademik personelin göreve iade edildiğini söyledi. Kepçeyle atıyorlar, kaşıkla topluyorlar. Zaten üniversitelerin çoğu badem bıyıklı tosuncukların elinde. Meslektaşlarını "FETÖ'cü-PKK'cı" diye gamzalamaya teşne tiplerden söz ediyoruz. Üniversite yoğun bakımda. Ayağa kalkmazsa cenazeye pamuğu Nihat Hatipoğlu tıkayacak!

SAMANALTI / Sait Munzur

VARLIK FONU İSLAMİ MORTGAGE'İN EMRİNDE

Türkiye Varlık Fonu (TVF) Yönetim Kurulu

Başkanı Mehmet Bostan, İslam Kalkınma Bankası'nın alt kuruluşu ile İslami mortgage geliştirme konusunda anlaşma imzalandığını duyurdu. Anlaşma çerçevesinde katılım mortgage şirketi kurup ev sahibi olmak isteyenlere uzun vadeli faizsiz kredi sağlanması planlanıyor. Bostan'ın açıklamalarına göre, İslam Kalkınma Bankası ile farklı işbirlikleri de gündeme gelecek. Sözünü ettiği şeylerden biri finansal teknoloji; ortak ödeme platformu ve mobil bankacılık. "Uzun vadeli faizsiz kredi de ne, kim kime neden böyle bir para dağıtsın" diye soruyorsanız, orası bir bilinmez. Faiz yok işte anlamıyor musunuz? Kâr var ama faiz değil. İslami mortgage Kuran'da geçiyor mu ona bakılıyor. Bulunursa Varlık Fonu uçuşa geçecek. Amin!

SANKİ BU ZAMANA KADAR TKP ÜYESİYDİ!

AKP Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 33 ay sonra kurucusu olduğu AKP'ye geri döndü. Böylece partili cumhurbaşkanlığı dönemi başladı. Tören yapıldı, AKP Başbakanı Binali Yıldırım ve AKP Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşma yaptı. Konuşmasına, "Özlemek sabretmektir, yılları, ayları, saatleri izlemektir. Gelecekse beklenen, beklemek güzeldir. İşte beklenen an, Sayın Cumhurbaşkanımız, Kurucu Genel Başkanımız bugün yuvaya, kurucusu olduğu AK Parti'ye tekrar dönüyor" diyerek başlayan Yıldırım, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a parti teşkilatı adına "Hoş geldiniz, şeref verdiniz" dedi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ise, "27 Ağustos 2014 tarihinde milletimiz tarafından cumhurbaşkanlığı görevine seçilmem sebebiyle anayasa gereği ayrılmak zorunda kaldığım, kurucusu olduğum partime, yuvama, sevdama, aşkıma bugün yeniden dönüyorum" diyerek törene katılanları selamladı. Hasret bitti bitmesine de gören de sanır ki bugüne kadar TKP üyesiydi!

Bu da AKP'nin tersine komünizmi

OHAL kapsamında el konulan Mardin Kızıltepe'deki Sezer Gıda adlı bakkala kayyum heyeti atandı. Atanan isimlerden biri de, AKP MKYK Üyesi ve Mardin Kadın Kolları kurucusu Zeynep Alkış. Alkış "Ben talep etmedim. Böyle bir atama yapılmış. Kayyum atanan yerlerde partimiz, güçlü isimlerin bu işleri yürütmesini istiyorum. Ben aynı zamanda hukukçuyum. Ancak bu görevi kabul etmedim. Etik olarak doğru bulmadım. Çünkü o marketin sahiplerini tanıyorum" dedi. Özgeçmişine göre ticari deneyimi olmayan Alkış,

İmam Hatip Okulu ve İlahiyat Fakültesi mezunu. Halen Makedonya'daki bir üniversitede hukuk eğitimi gören Alkış, AKP'nin 2'inci Olağanüstü Kongresinde MKYK'ye seçilmişti.

AKP OHAL'e dayanarak herkesten aldığını partilerine dağıtıyor. Böylece sosyalizm için de altyapı hazırlanmış oluyor. El konulan mallar nedeniyle toplumda en küçük bir tepki yok çünkü. Demek ki kapitalistlerden alıp halka dağıtmanın da yolu artık açık. Türkiye, AKP tarafından sosyalizme hazırlanıyor!

Hayır! Biz kazanamadık

AKP gericiliği ile mücadele bugün belki ilk günden, 2002 Kasımı'nda olduğundan da fazla emperyalizmle ve kapitalist sömürü ile mücadeleye bağlanmış durumda. O günlerde, "Takmışsınız gericiliğe, Marksistler kapitalist sistemle mücadele eder, iktidarlara değil" diyenler bugün "Takmışsınız kapitalizme, düzene. Gerici iktidar devrilsin de isterse başka bir gerici eliyle olsun bu" diyor. Bu acayıplıkse, tersinden bugün de en az 15 yıl önce olduğumuz kadar haklı olduğumuzu gösteriyor.

■ **MEHMET KUZULUGİL**

Referandum yolsuzluğu tartışılmaz biçimde ortadadır. Yolsuzluğu inkar edenlerin tek yapabildikleri "Atı alan Üsküdar'ı geçti, sür eşiği Niğde'ye" yüzüstü lüğü ile şirretleşmek ve açık gerçeklere sansür koymak.

Avrupa'nın hakemliğine, mahkemelerin kararlarına filan da ihtiyaç yok: Baştan sona yolsuzluklarla dolu bir oylama ile iktidar halkın kararını yedi.

Erdoğan böyle bir oylamaya çok şey kaybetti ama kendini yıllar içinde birikmiş olan

halk tepkisine "yedirmede."

"Hayır! Biz Kazandık" 16 Nisan gecesi ve izleyen kısa bir aralıkta çok doğru ve gerçekti: Referandum'dan "Evet" çıkmadı! Oylamadan çok önce başlayan bir dizi haksızlık ve yolsuzluk yetmedi, oylama gecesi tamamına eren bir yolsuzluklar zinciri ile bir sahte sonuç yaratıldı.

REFERANDUM KİLİTLENMESİ

Bu evre artık geride kalmıştır. Referandum yolsuzluğunu,

AKP gericiliğinin hesap defterine mutlaka ekleyeceğiz. Bu yolsuzluğu gündemde tutmak, unutturmamak, bir de bu yüzden yargılanacaklarını hep hatırlatmak durumundayız.

Ancak artık mücadelenin ufku yeniden genişlemek zorundadır. Referandum yolsuzluğuna odaklanmak, AKP'nin bizleri kavgaya davet ettiği alanları boşlamaktan başka bir anlama gelmeyecektir.

"2019'a hazırlanılımcılık" bunun bir başka yoludur sadece. "Madem referandumu hile ile kazandılar, hile yapamaya-

cakları, belki yapsalar da başarılı olamayacakları bir oylama eyleyelim!" Söylenen budur ve yine yapılan alan boşaltmadır.

HAZIRLIK: RÖVANŞA MI DEVRİME Mİ?

"Bir aday bulalım ve solcu filan olmasın. Herkesi kapsayacak demokrat bir aday. 2019'da Erdoğan'ı onunla devirelim."

Bunun anlamı bellidir: AKP ile mücadelenin seçim hesaplarının tasallutu altına alınması. Abdullah Gül'ü aday göstermeyi bile düşünenler, gericilikle mücadelenin frenine asılacaktır.

Dile getirmiyorlar ama, batılı müttefiklere (emperyalistlere) Erdoğan'dan başka yollar da olduğunu ispatlamak için 2019'a kadar vakti olanlar, onların Ortadoğu planlarına kasteden çıkışlara da perhiz uygulayacaktır.

Erdoğan'ı tepede yalnızlaştırmayı tek strateji olarak görenler, sermayenin sağduyusu-

YAŞAMIN HER ALANINDA ÖRGÜTLÜLÜK HALKIN KOMİTELERİ VAR

Devrimci mücadelenin temel sorunlarından birisi siyasetle toplum arasındaki boşluğun doldurulmasıdır. Küçük reformlar, sisteme yapılan makyajlarla rahata eremeyeceğimizi iyi biliriz. Siyasal iktidarın alınması ve bir işçi devletini kullanarak emekçilerin yararına bir toplum düzeninin kurulması gerekir. İktidar bizde değilken, küçük iyileştirmelerle "iyi şeyler" olması emek siyaseti değildir.

Siyasal iktidar için verilen mücadele ise sıklıkla, düzen siyasetinin iç çatışmaları ile iç içe geçer. Gerici, dinci partinin iktidardan indirilmesi Türkiye siyasetinin merkezi konularından birisidir. Bu bir devrim sorunu mudur? İçten gelen bir cevap isterseniz, evet! Türkiye'de Tayyip'in, Melih'in, Topbaş'ın topluca koltuklarından edilmesi ancak devrimle olur. Yine de kestirmeden gitmeyelim: Türkiye'de gerici partiyi iktidardan indirmekten yana olan ve hiç de devrimci olmayan siyasetler, partiler vardır.

Ama mesele, dinciliğin, gericiliğin toplumda kazandığı mevzilerden sökülüp atılması... İmam hatiplerin kapatılması, eğitimin laikleştirilmesi, kadınların ikinci cinsiyet olmaktan çıkması için yapılacaklar... "Siyaseten" yapılması gerekenler yetmeyecektir.

Denilebilir ki, "O dediğin düzen siyaseti zaten. Devrimci siyaset, iktidar denildiğinde parlamentoda çoğunluk olmayı anlamaz."

Bu kadarı doğrudur ama yetmez.

Boşluğu dolduracak olan, devrimci siyasetin toplumsal yaşama, toplumun gündelik talep ve isteklerine yayılmasıdır.

Büyük siyaseti burjuvaziye bırakmayacaksa, ona toplumun içinden, işçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin gündelik yaşamının içinden müdahale etmenin kanallarını açacağız.

Üstelik bunu yaparken, arzuhalçilik tuzağına da düşmeyeceğiz. Toplumsal örgütlenme ile siyasal devrimi birleştireyim derken, sermayeden, sermaye partilerinden "hizmet" talep eden devrimci halk örgütleri yaratırken bulmayacağız kendimizi.

Halk Komiteleri, emekçi halkın kendi yaşamı ile ülke siyasetini, "tepede dönen" işleri birbirine yaklaştırmasının bir yoludur.

Halk Komiteleri, başkanlığa karşı başkan adayı belirlemeyi değil başka bir şeyi benimser: Başkanlığın yeni Osmanlı'sına karşı yaşamın her alanında mücadele eden ve örgütlenen halk öznesidir, Halk Komiteleri.

Bugün, komünistlerin öncülük ettiği halk komiteleri, "tepede dönen işlere" halkın karışmasının yolu olacaktır. Dilekçe yazarak, talep ederek, "parlamentodaki muhalefete dışardan destek vererek" değil... Okulda, işyerinde, fabrikada, atölyede... Emekçi halkı, işçi sınıfının iktidarına hazırlayarak. Gericiliği ve sömürüyü önce düzenin bazında gerileterek.

**BAŞKANLIĞA KARŞI
HALK KOMİTELERİ**

na hitap etmek, "Türkiye gibi köklü bir kapitalist ülkeye bu sakaletin yakışmadığını" anlatmak, hatta zaten anlayacaklarını varsaymak yoluna gideceklerdir. Erdoğan'ın pek güzel beslediği büyük sermayeden modernleşme kahramanı yaratmak, sınıf mücadelesini askıya almaktan başka ne olabilir!

Erdoğan düşmanlığına kilitlenmek, bu düşmanlığın yarattığı enerjiyi de çöpe atmaktır diyoruz.

Düşünsenize...

Suriye'de savaş kışkırtıcılığı felaket getiriyor. Cihatçıları kışkırtıp, İsrail'in emrine vermek, bölge halklarına düşmanlıktan başka bir anlama gelmiyor.

Ama zaten tüm bunların sorumlusu Erdoğan! Batı, (tıpkı bizim gibi) Erdoğan'ın açmazını görüyor ve bu mace-racılığı gemlemeye çalışıyor.

Böyle mi? Yani emperyalist batı da Erdoğan'ın kurbanı mı? Değil!

Sömürü sınır tanımadan derinleştiriliyor. Taşeron çalışma, sendikasızlık, güvencesizlik artık bir kural haline geldi. Şimdi gözlerini kıdem tazminatına diktiler.

Ama zaten tüm bunların sorumlusu Erdoğan! Sermaye bu konularda "kahramanlık" yapmıyor pek gerçi. Ama Erdoğan açıkça sermayenin siparişlerini yerine getirirken bile bütün günahı kendi üstüne almış oluyor zaten. "Koçlar, Sabancılar ne yapıyorlar peki?" dersiniz... Görüyorlar canım! Onlar da 21. yüzyılda böyle bir Türkiye'nin geride kalacağını, uluslararası toplumun saygın, gelişkin ve rekabet gücü olan bir üyesi olamayacağını görüyorlar!

Böyle mi? Yani sermaye sınıfımız, kapitalizmin bu alaturka hallerinden rahatsız mı? Değil! Niye olsun, "kârlarını 5 katına çıkaran" onlar değil mi?

Dinselleşme çığırından çıkmış durumda. İmam hatipleştirme, bilimin bir yol kılavuzu değil bir prospektüs kadar bile hükmünün kalmaması, kadının taassupla itildiği konum.

Ama zaten tüm bunların sorumlusu Erdoğan! Batı da, modernist holdinglerimiz de bunun böyle gitmeyeceğini görüyor, sık sık uyarıyor.

Çay molası verilmeyen fabrikalardan Cuma nama-

zına servis kaldıranlar onlar değil sanki! İmam hatipleştirme bir çılgınlık halinde sürerken tek yaptıkları meslek liselerinin sayısındaki artışa bakıp keyiflenmek olan onlar değil sanki.

Türkiye'nin köklü "egemen" sınıfları, yerli ve küresel belirleyenleri, laik Türkiye'yi mi özlüyor? Hayır! Gericiliğin frenine bassalar da dinsel-leşmede geri dönmeye hiç meraklı değiller.

Baş dönelim.

Hayır! Biz kazanamadık.

Ve fakat hiçbir şeyi kaybetmiş değiliz.

AKP gericiliği ile mücadele bugün belki ilk günden, 2002 Kasımı'nda olduğundan da fazla emperyalizmle ve kapitalist sömürü ile mücadeleye bağlanmış durumda.

O günlerde, "Takmışsınız gericiliğe, Marksistler kapitalist sistemle mücadele eder, iktidarlarla değil" diyenler bugün "Takmışsınız kapitalizme, düzene. Gerici iktidar devrilsin de isterse başka bir gerici eliyle olsun bu" diyor.

Bu acayıplikse, tersinden bugün de en az 15 yıl önce olduğumuz kadar haklı olduğumuzu gösteriyor. ■

1 Mayıs: Gününü yarına,

Ülkemiz, şekilsiz ve kendiliğinden birdenbire ortaya çıkan halk hareketlerinin sık olmasına da, kalıcı sonuçlar bırakmasına da pek alışık değil. Bu ülkede en yaygın, en doğal, en haklı tepki bile örgütlenmek zorunda. 1 Mayıs bunun bir kez daha görüldüğü yer oldu. Görmemiz gereken bir başka şey de şu: Örgütlülük fikrine saldırmanın, “flama, bayrak” avcılığı yapmanın, işçileri düzen siyasetine, zenginlerin dünya görüşüne bağlamaktan başka bir sonucu yok.

Türkiye bu yıl 1 Mayıs’a referandum yolsuzluğunun yarattığı tepkiyle gitti. Büyük merkezlerde yapılan kutlamaların düzenleyicileri de 1 Mayıs bildirimlerini büyük ölçüde bu tepkiye odaklamıştı.

Referandum yolsuzluğu, ayan beyan ortadaydı. “Hayır” cephesinin içinde önemli bir yer tutan düzen siyasetçilerinin şekeli yumuşatma tavırları bir başka kızgınlık kaynağı olmuştu. Bu yaygın tepkinin 1 Mayıs’ı sürükleyeceği var sayıldı.

“Hayır biz kazandık” sloganı ile pekiştirileceği düşünülen tepkiler neredeyse doğal haliyle 1 Mayıs’a çıkacaktı. Bu varsayıldı.

1 Mayıs mitingini düzenlemekle, bir mitingi örgütlemek arasında fark var.

Mevcut atmosferin, YSK protestoları, AYM başvuruları ile tatmin olmamış tepkilerin sadece bir çağrı ile meydanlara akacağı varsayıldı.

TEPKİ VAR AMA BİLDİĞİNİZ GİBİ DEĞİL

Sonuçta “örgütlü” hareketin birleştiği, organize etmesi ve alanlara taşınması olmadığında, anılan tepkinin kendini alanlara taşımaktan çok küskünleşip kenara çekilmeyi tercih ettiği anlaşıldı.

“Hayır” çevresinde oluşmuş yaygın ve içeriği sadeleşmiş tepkide durum bu oldu.

Böyle olmak zorunda mıydı? Bu ayrıca tartışılabilir.

Fakat bu tabloyu, bu basitlikten çıkarılan bazı detaylar var.

Referandumu “hileyle” kaybettiğini her gün biraz daha fazla anlayıp tepki duyanlar, şimdi bu şekeli maçın rövanşını düşünmeye başladı. Burada ilk gelen “sandıkta geriletme” hikayeleri. Her durumda bu hikayelerin kimseyi rahatlatmayacağı açık. Rahatlamayanların, kendi devrimci yollarını otomatik olarak açacakları ise doğru değil. Cesaret vermek, umutsuzluğu kırmak, yenik/ezik bir küskünlüğe geçit vermemek çok daha planlı ve örgütlü bir müdahale ile mümkün.

Bir başka ve daha önemli detaysa, 1 Mayıs’ta kendini sadece hissettiren ve bu yüzden 1 Mayıs’a “damga vurmayan” genç ve örgütsüz işçilerin politik aranırları. “Hayır”a indirgenebilir gibi değil ve indirgenmesinler zaten. Bu yüzden onca “gürültünün” arasında kendilerini çok belli etmiyorlar. Öte yandan gericilikle de kapitalist sömürü düzeni ile de bir hesaplaşma arayışındalar. Gerek örgütlü hazırlık çalışmalarımızda gerekse “alan” tepkilerinde bunu gördük.

TABELA DEĞİL O, ÖRGÜT!

Halkımız 1 Mayıs 2017’den umudunu ve kararlılığını güçlendirerek çıktı... Denilebilir mi?

Mitinglerin bir araya getirdiği sayılar ve miting düzeninin oluşturduğu atmosfere bakarak bunun ancak zararsız bir iyimserlik zorlaması olduğunu söyleyebiliriz. 1 Mayıs’ın sönük ve moral bozucu bir biçimde yaşandığını söylemek haksızlık olur, bozgunculuk olur.

İyimserlik zorlamasını haklılaştıracak olan ise 1 Mayıs’ı “bir büyük gün” haline getirecek kadar belirleyici olmayan ama onu 2 Mayıs’a bağlayan şey: Örgütlü bir sabır işçiliği ile eylem goygoyculuğunu değil, örgütlülüğü seçen bir çalışma ile sınıfın önünü açmak mümkün.

Türkiye Komünist Partisi kortejleri, örgütlülükte ısrar eden ve örgütlülüğü ileri taşıyacak olan bir niceliğe ve niteliğe işaret ediyor.

Bugün yapmamız gereken, bu niceliğin yetmediğini görerek, siyasal “selfi”lerle oyalanmadan andığımız sınıf gerçekliği ile bu kararlılığı buluşturmak.

Bu “örgüte” toplamakla olacak bir şey değil. Örgütlü hareket, her alanda kendini var edecek. Düzen siyasetinin dehlizlerinde kaybolmadan “hakkını alması için emekçi kitlelerini bilinçlendirecek.” Bunun için örgütlü bir biçimde hakkını arayacak.

1 Mayıs’ta TKP’ye baktığında bir tabela değil bir örgüt gördü emekçiler. Bizim de gözümüzü dikmemiz gereken onlar.

örgütlenmek bađlıyor

Abdülhamit'e parmak ısırtıyorlar:

Sansürde Osmanlıyı solladık

Basın, basından çok Özel Yetkili Mahkemelerin yanına iliştirilmiş bir kolluk kuvveti gibi. Özel yetkili gazete ve televizyon yöneticileri, editörleri, yazarları her gün bir muhalifi hedef gösteriyor. Hoşlanmadıkları bir başkasının gözaltına alınmasını, içeri atılmasını emrediyor. Bütün gazeteler bir örnek, bütün TV'ler iktidar istediğinde hazırolda. İnternet bu boğucu ortamda bir havalandırma kanalı olabiliyor. Onun da kapağı iktidarın elinde. İsteddiği zaman açıyor, istediği zaman kapatıyor.

■ GÖKÇE GİRESUNLU

2016 yılının son ayları. HDP Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve HDP'li 9 vekil gözaltına alındı. Gözaltı kararıyla birlikte internet erişiminde sıkıntılar yaşanmaya başlandı. Whatsapp, Twitter, Facebook ve YouTube'a erişim engellenmişti. Aynı olay Suriye'de iki Türk askerinin IŞİD tarafından yakıldığı görüntülerin ortaya çıkmasının ardından

yaşandı. Sonra görüntüleme yayın yasağı geldi. Önce sansür, sonra yasak gelmişti. Türkiye'de internet erişimiyle ilgili yaşanan engellemeleri ölçmek amacıyla kurulan Turkey Blocks'un verilerine göre, söz konusu videonun ortaya çıkmasından sonra Türkiye'de Twitter, Facebook, Instagram, Youtube gibi sosyal medya organlarına erişimin engellendiği belgelendi. Bu tür şeyler ülkedeki olağan internet vakalarından. Görünüşe göre ne bir sansür kararı var, ne de erişimi engelleme kararı. Bu,

AKP iktidarının icat ettiği hukuksuz, kanunsuz fiili sansür uygulamalarından biri.

Zaten "kanuni" sansür uygulamalarının da hukuksuzlukta yukarıdaki örnekten kalır yanı yok. Örnek, son sansür vakası. Bir internet ansiklopedisi olan Wikipedia'ye erişim engellendi geçtiğimiz hafta. Kararı alan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK). Nedeni de uzun süre açıklanmadı.

Prof. Dr. Yaman Akdeniz ve Yrd. Doç. Dr. Kerem Altıparmak karara itiraz edince Wikipedia'nın iki konu başlığı

nedeniyle engellendiği ortaya çıktı. "Suriye İç Savaşı'na yabancı müdahalesi" (Foreign involvement in the Syrian Civil War) ve "Devlet destekli terörizm" (State-sponsored terrorism) içerikleri nedeniyle koca ansiklopedi karartılmıştı.

Basının bütünüyle iktidarın kontrolünde olduğu, hatta basının basın olmaktan ziyade bir iktidar zaptiyesi gibi davrandığı bir ülkede yaşıyor bunlar. Basın, basından çok Özel Yetkili Mahkemelerin yanına iliştirilmiş bir kolluk kuvveti gibi. Özel yetkili gazete ve televizyon yöneticileri, editörleri,

DALKAVUK NO: 18 1 KANUN-İ SANİ 1324

Abdülhamit döneminde en çok sansürlenilen yayınlar "Dalkavuk" ve "Karagöz"dü. Aşağıda ki karikatür Abdülhamit'i hicvediyordu.

-Efendim arz-ı ubuydiyyet...

-(Sözünü keserek) Yooo... Artık istemem... Yemin ettim... Tövbekar oldum

Sultan Abdülhamid'e takdim edilen kağıtta "Jurnal" yazıyor.

SANSÜR VAR, VERİ YOK

İnternet sansürü bu kadar yaygın olmasına karşın Türkiye'de internet sansürü ile ilgili ne bir veri var ne de ciddiye alınabilecek bir araştırma. Referans verilebilecek açıklamaların çoğu da dış kaynaklı. Ve tabii tahmin edilebileceği gibi bu kaynaklar, biraz da emperyalist merkezlerin politik çıkarlarıyla fazlaca belirleniyor. Bu durum, sözkonusu kaynakların Türkiye hakkında sundukları verilerin abartılı olması anlamına gelmiyor.

Washington merkezli düşünce kuruluşu Freedom House, bunlardan biri. Kuruluşun "2016 İnternet Özgürlüğü Raporu"na göre 2015'te "kısmen özgür" olan Türkiye, "İnternetin özgür olmadığı" ülkeler kategorisine geriledi. Türkiye, İnternet özgürlüğünde en fazla gerileyen 5 ülke arasında yer aldı. Rapora göre İnternet kullanıcılarının üçte ikisi hükümetleri eleştirmenin sansür sebebi olduğu ülkelerde yaşıyor.

Uluslararası örgütlere göre, dünyada en çok gazetecinin hapiste olduğu ülke Türkiye. İki yüze yakın gazeteci cezaevinde. Nüfusu 80 milyona yaklaşan Türkiye'de bilgisayar üzerinden İnternet kullanan 46 milyondan fazla kişi var. 42 milyonu, sosyal medya hesabı sahibi. Kişi başına, ortalama 4 saatten fazla zaman İnternet üzerinde geçiyor. Sosyal medya üzerinde terör ve devletin önde gelenlerine hakaret iddiasıyla binlerce kişi gözaltına alındı, tutuklandı. İktidar yanlısı basının verdiği bilgilere göre on binlerce kişi hakkında da soruşturmalar sürüyor. Engellenen site ve paylaşımların sayısı yüzbinlerle ifade ediliyor. Bunlar

olağanüstü bir halin uzantısı da değil üstelik. Uzun süredir rutin bir uygulama. İnternet tam bir karartmayla karşı karşıya. Çünkü basını bütünüyle kontrol altına alan İktidar bütün gücüyle İnterneti kontrol altına almak, susturmak istiyor.

Freedom House'un, "Basın Özgürlüğü 2017" raporuna göre bu yıl daha da gerileyen Türkiye 199 ülke arasında 163'üncü oldu. Geçen sene Angola, Orta Afrika Cumhuriyeti, Irak ve Umman ile birlikte 156'ncı sırada yer alan Türkiye; bu yıl ise Brunei ile 163 ve 164'üncü sıraları paylaştı. Basın özgürlüğünün küresel olarak son 13 yılın en düşük seviyesine indiğinin belirtildiği raporda, Türkiye'ye 100 üzerinden 76 puan verildi. Basın özgürlüğü derecelendirmesinde en kötü puanı 100 olarak belirleyen Freedom House'un geçen yılki raporunda Türkiye'nin notu 71'di.

Raporda ayrıca, Türkiye ve Macaristan gibi ülkelerdeki İktidar partilerinin, kendilerine daha yakın bir medya sektörü yaratabilmek için yayın organlarını zorunlu ya da şeffaf olmayan patronaj değişikliklerine ittiği ifade edildi.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün 2017 yılı Basın Özgürlüğü raporuna göre de geçtiğimiz yıl 151. sırada yer alan Türkiye, bu yılki sıralamada dört sıra daha gerileyerek 180 ülke arasında 155. oldu. 120. sırada gösterilen Afganistan ile, sıralamada 135. ve 139. olan Filistin ve Pakistan basın özgürlüğü endeksinde Türkiye'nin önünde yer aldılar.

yazarları her gün bir muhalifi hedef gösteriyor. Hoşlanmadıkları bir başkasının gözaltına alınmasını, içeri atılmasını emrediyor. Bütün gazeteler bir örnek, bütün TV'ler İktidar istediğinde hazırda. İnternet bu boğucu ortamda bir havalandırma kanalı olabiliyor. Onun da kapağı İktidarın elinde. İsteddiği zaman açıyor, istediği zaman kapatıyor.

Tanım çok açık: İnternet sansürü devlet ve diğer yetkili kurumların kullanıcıların İnternet üzerindeki bilgiye erişmesi ve İnternet ortamında paylaşım yapmasının önüne getirdiği engeller ve denetimlerin tümü. Böyle bakıldığında Türkiye'de bir İnternet kanalı olduğunu iddia etmek de mümkün değil.

OHAL VAR BASIN YOK

Veriler ortada. Türkiye Google, Twitter ve YouTube'dan içerik kaldırma taleplerinde dünya birincisi. Neredeyse havadan nem kapar halde AKP. Açıp kapamaya o kadar alıştı ki zaman zaman "sehven" kapatmalar bile görüldü. TİB'in idari tedbir kararıyla erişime kapatılan Google+ başına böyle bir sansür vakası geldi örneğin. İtirazlar üzerine Google+ yeniden açıldı. Kapatmanın da "teknik bir sorun" nedeniyle yapıldığı belirtildi.

İktidarın ülkeyi OHAL

Wikipedia'yı sansürlediler geçen hafta. Basını bitirdiler evet ama liberal cenahın "bilgi patlaması yaşatacak, bilgi devrimi olacak, özgürlükten sokakta yürüyemeyeceğiz" dediği İnternetin hali de bu. Gerici zorbalık baskıyla, sansürle bilginin, haberin dolaşımını, paylaşımını engelleyecek bir yol buluyor. Buna karşı durmanın yolu ise insanlığın en eski keşiflerinden birinde saklı: Mücadele!

ve KHK'ler ile yönetmeye başlamasıyla tablo daha da ağırlaştı. Bunlardan biri devletin çıkardığı bir KHK. Yayın yasalarına uymayan TV kanallarının kapatılmasını düzenleyen KHK'nin ardından Ocak ayında TV kanallarının yöneticileri Başbakanlık talimatı ile RTÜK'e çağrıldı. Yöneticiler olağanüstü dönemlerde yayınların nasıl yapılması gerektiğine ilişkin bilgilendirildi. Olay yerinin görüntüsü, ambulans ve itfaiye görüntüsü, tanık anlatımları, görevlilerin çalışması görüntüleri ile olaya ilişkin eleştiri ve yorum, olayın sıcaklığı geçmesine karşın "sıcak haber" ve "son dakika" yazıları gösterilmeyecekti. Spiker ve muhabir "ajitasyon içeren abartılı ifadeler" kullanamayacaktı. Olayın nerede yaşandığına dair bilgi, olayın nerede yaşandığına dair harita bile verilemeyecekti. Terör olayları ile ilgili sadece resmi makamların açıklamaları ve görüntü içermeyen altyazılar yasak kapsamına girmeyecekti. Devlet gazetecileri toplamış

sansür tebligatı yapıyordu.

Türkiye'nin sorunu devletin gazetecilere sansür tebligatı yapması değil sadece. Gazetecilerin de bu tebligatları emir telakki etmesi ve harfiyen uyması.

Bu tebligatın ne anlama geldiği referandum sürecinde daha açık bir biçimde görüldü. Kamu kanalı TRT1 ve aralarında Kanal D, CNN Türk, Fox Tv, HaberTürk'ün bulunduğu 17 ulusal televizyon kanalının yayınları incelenerek yapılan araştırma sonucuna göre, televizyon ekranlarında Hayır "görünmez" kılınmıştı. Anayasaya ve kuruluş yasasına göre eşit ve tarafsız bir kamu yayıncılığı yürütmesi gereken TRT1 yayınlarında bile, Cumhurbaşkanı ve danışmanları ile AKP'ye günde üç saat zaman ayrılırken, muhalefet görmezden gelinmişti. Ayrıca YSK'nin bu eşitsizliği cezalandırması da çıkarılan bir KHK ile yasaklanmıştı.

Darbe girişimi ile yükselen ve referandum süreci ile zirveye ulaşan sansürün en yeni

görünümü ise Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından 40 Twitter, 2 Facebook ve 4 İnternet sitesine erişim engeli getirilmesi ve çok sayıda Twitter paylaşımının da kaldırılması. Engellemelerin odağında ise "YSK protestoları"nda yapılan paylaşımlar ve bu paylaşımları yapan hesaplar var. Yani artık Türkiye'de "Hayır" protestosu nu paylaşmak suç.

Basını bitirdiler evet ama liberal cenahın "Bilgi patlaması yaşatacak, bilgi devrimi olacak, özgürlükten sokakta yürüyemeyeceğiz" dediği İnternetin hali de bu. Faşizm baskıyla, sansürle bilginin, haberin dolaşımını paylaşımını engelleyecek bir yol buluyor.

Buna karşı durmanın yolu ise insanlığın en eski keşiflerinden birinde saklı: Mücadele! İnternetin, basının ancak ve ancak toplumun özgürleşmesi ile mümkün olacağını bilerek yapılacak mücadeleden başka bir yol yok. Çare İnternetin devriminde değil özetle. Her zamanki gibi halkın, sınıfın devriminde! ■

Demokrat Parti faşizmine karşı kararlı bir muhalif ses:

Türk Barışseverler Cemiyeti

Türk Barışseverler Cemiyeti, Avukat Vahdettin Barut, Yüksek Mimar Nevzat Kemal Özmeriç, Behice Boran, Adnan Cemgil, İç Mimar Reşat Sevinçsoy, Avukat Osman Fuat Toprakoğlu, Muvaffak Güran tarafından 14 Temmuz 1950'de kuruldu. Behice Boran'ın başkan, Adnan Cemgil'in genel sekreterlik görevine getirildiği derneğin ilk işi, amaçların anlatıldığı bir mektubun basına ve tanınmış kişilere yollanması oldu.

■ SERPİL GÜVENÇ

“...
Benim gözlerimin ikisi de yok.
Benim ellerimin ikisi de yok.
Benim bacaklarımın ikisi de yok.
Ben yoktum.
Beni, üniversiteli yedek subayı,
Kore'de harcadınız Adnan Bey,
...”

N. Hikmet, “Diyet”

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD liderliğindeki emperyalist bloğun Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist sisteme karşı doğrudan saldırı tehlikesi karşısında, Kominform dünya çapında bir barış hareketi geliştirdi.¹ Amaç, faşizmin kalıntılarını temizlemek, dünya barışını sağlamaktı. Örgütün barış mücadelesi 1948-52 yılları arasında yoğunlaştı. Tüm dünya ülkelerinde barış mücadelesine yönelik etkinlikler düzenlendi.

Kore Savaşı'nın çıkması ve Türkiye egemen sınıflarının, emperyalizmin askeri kanadına, NATO'ya dahil olabileme amacıyla Mehmetçiğin kanını ABD'ye peşkeş çekmeleri ve Kore'ye asker yollama kararı almaları üzerine, barış mücadelesi Türkiye'ye de yansıdı.

Demokrat Parti (DP), Kore'ye asker gönderme kararını TBMM'den kaçırarak almıştı. Karar Cumhurbaşkanı Bayar, Başbakan Menderes ve Savunma Bakanı tarafından alınmış, üç dört gün sonra usulen Bakanlar Kurulu'na götürülüp onaylatılmış, Meclis'e ise hiç başvurulmamıştı. 25 Temmuz 1950'de alınan kararla DP iktidarı, komünizme karşı çarpışmak üzere Kore'ye 4500 asker yolladı. Bu halk çocuklarının binlercesi yabancı ellerde

bir emperyalist savaşta toprağa düştü. Bir kabine üyesinin ifadesiyle, Türkiye “bir avuç kan” karşılığında NATO üyeliğini kazandı; 18 Şubat 1952'de resmen NATO'ya girdi.

Muhalif kanattan, yani CHP kanadından sadece cılız bir ses yükseldi. CHP'nin muhalefeti kararın alınma biçimiyle sınırlı kaldı.² CHP, Kore Savaşı lehindeki anti-komünist sağ kanat mitinglerine de katılmakta beis görmedi.

Türkiye'de Kore Savaşı'na karşı yükselecek güçlü bir ses olan Türk Barışseverler Cemiyeti'nin kurulması öncesinde, 15 Nisan 1950'de “Barış” adlı dergi yayınlanmaya başladı. Amaç, barış mücadelesinin düşünsel ortamının oluşturulmasıydı. Dergi, okurlarının günün “memleket ve dünya ölçüsünde en önemli hayati meselesi olan BARIŞ DAVA-SI”nı desteklemeye davet ederken aynı zamanda on üç yıldır zindanda çürümekte olan Nâzım Hikmet'in kurtarılması kampanyasına katılmaya çağırıyordu. İşçilerin durumu, grevler, sosyalizmin gerekliliği, DP ve CHP'nin sınıfsal konuları, dünya barış eylemlilikleri, irtica ve benzeri konuların işlendiği dergide Nâzım'ın şiirlerine geniş yer verilmekteydi.

TKP'nin Kominform kararları çerçevesindeki bir girişimi olarak düşünülebilecek olan Türk Barışseverler Cemiyeti (TBC)'nin kuruluşu, bu düşünsel temelde, diğer ülkelerde olduğu gibi, barış konferansları düzenlemek, imza toplamak, resmi makamlara başvuruda bulunmak gibi etkinlikleri kapsamaktaydı. Derneğin amaç şiddetinde, sıcak sava-

şın bir olasılık haline geldiği, Türkiye'de de savaş kışkırtıcılığının sürmekte olduğu, bu nedenle kamuoyunu atom silahlarının ve bir nükleer savaşın tehlikesine karşı uyarmanın ve barışı savunmanın bir yurtseverlik görevi olarak ortaya çıktığı belirtilmekteydi.³

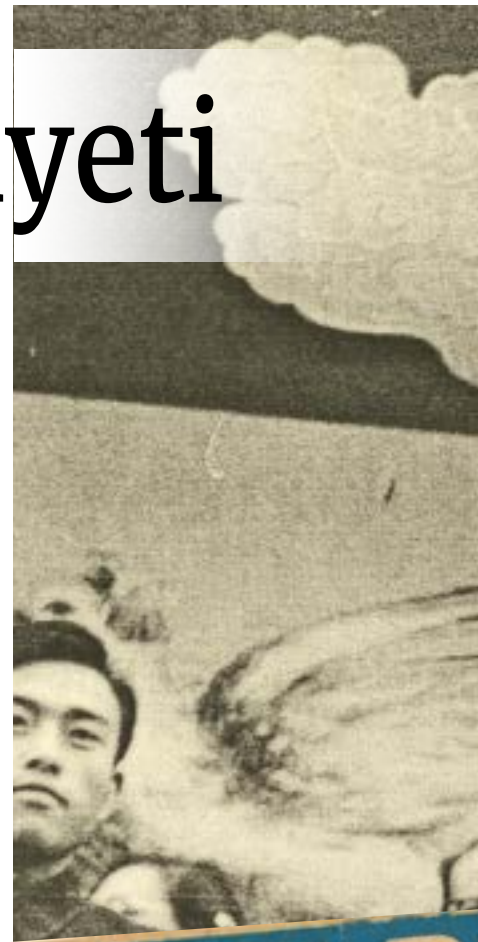
TBC KURULUYOR

TBC, avukat Vahdettin Barut, yüksek mimar Nevzat Kemal Özmeriç, Behice Boran, Adnan Cemgil, iç mimar Reşat Sevinçsoy, avukat Osman Fuat Toprakoğlu, Muvaffak Güran tarafından 14 Temmuz 1950'de kuruldu. Behice Boran'ın başkan, Adnan Cemgil'in genel sekreterlik görevine getirildiği derneğin ilk işi, amaçların anlatıldığı bir mektubun basına ve tanınmış kişilere yollanması oldu. Kore'ye asker yollama kararının alınmasının hemen ardından TBC bir bildiri hazırladı. Bildiride Kore savaşına neden karşı çıktığı anlatılmaktaydı. Asker yollama kararı ulusun çıkarlarına ve güvenliğine aykırıydı, ABD'nin çıkarlarına uygundu. DP'nin iddia ettiği gibi BM kararlarına uyulması ve bir taahhüdün yerine getirilmesi gibi bir gerekçe söz konusu değildi. Asker yollama kararının arkasındaki amaç, NATO üyeliği ve ABD'den maddi çıkar beklentisiydi. Karar alınma sürecinde ise parlamento devre dışı bırakılmıştı. Bir ülkeye kara askeri gönderme yetkisi sadece TBMM'nin yetkisindeydi, dolayısıyla bu kararın Anayasa ihlal edilmiş-

ti. Ayrıca DP, Kore'ye asker yollamak suretiyle ülkeyi bir savaşın eşiğine taşımaktaydı. TBC, TBMM'ye de bu eleştirileri içeren bir telgraf çekti.

25 bin adet basılan ve devlet radyosunda okunan bildiri 28 Temmuz'da İstanbul'un birçok semtinde halka ulaştırıldı.⁴ Beyoğlu'nda Adnan Cemgil, Samatya'da N.K. Özmeriç, Eyüp ve Fener'de Reşat Sevinçsoy, Beşiktaş ve Ortaköy'de Naci Ormanlar, Eminönü'nde ise Behice Boran bildiri dağıttılar.

Ne var ki, Demokrat Parti faşizminin sabrı bu iki barışçıl eyleme bile tahammül edemeyecekti. Dağıtıcılar bir iki gün içinde tutuklanıp Ankara'ya götürüldüler. Dernek hemen kapatıldı. TCK'nin 161. Maddesinden yani “milli menfaatlere zarar verici faaliyette bulunmaktan” haklarında

dava açıldı. Ülke savunmasını zayıflatacak fiillerde buldukları iddia edilmekteydi. Askeri mahkemede yargılandılar. Mahkeme, üyelerinin 2/3'si hukukçu olmayan, emir komuta zincirine bağlı askerden oluşmaktaydı. Bir başka deyişle, daha sonraki yıllarda 12 Mart ve 12 Eylül darbe örneklerinde de göreceğimiz gibi, dernek üyeleri, Anayasal hakları olan doğal mahkemelerinde doğal

yargı-
ları tara-
fından
değil,
emir alan
bir askeri
kurulca
yargı-
landılar.
Askeri Yar-
gıtay'ı da
içeren uzun
bir yargı
sürecinin
ardından,
yöneticilerin

tümü 15'er ay hapis ve 5'er ay zorunlu ikamet cezası aldı.⁵

Sağ basın ve TBMM'deki DP milletvekilleri cezaları az bularak idam naraları attılar. Birkaç komünisti iptelendirdi. Birkaç komünisti iptelendirdi. Birkaç komünisti iptelendirdi. Birkaç komünisti iptelendirdi.

Türkiye Barışseverler Cemiyeti'nden söz etmişken, Kore Savaşı'na dair şiirlerini iyi bildiğimiz Nâzım'ın, sava-

şın yanı sıra BSC'yi de konu alan iki oyununa değinmeden geçmeyelim.

Derneğin kuruluşundan bir gün sonra Af Yasası ile içerden çıkan Nâzım derneğe girmede; yıllardır ayrı olduğu ve yoksullukla, borçlarla boğuşan ailesini geçindirmek için yazarlıkta yoğunlaşmak zorundaydı ama çalışmalarını yakından izledi. Evinde dernek toplantıları yapıldı. Bildirinin dağıtıldığı günün akşamında yapılan toplantıda Nâzım da vardı.⁶

NÂZIM VE TBC

Nâzım TBC'ye girmede ama ABD'nin Hiroşima ve Nagazaki'deki atom bombası saldırıları, dünya barışı, Kore Savaşı'nı konu alan birçok şiirin yanı sıra barışla ilgili iki oyun yazdı. İlk oyun "Fatma, Ali ve Başkaları, Türkiye Hikâyesi" adını taşımaktadır. 1952'de yazılan yapıtta, DP'nin Meclis kararı almadan ABD etkisiyle Kore Savaşı'na girmesi konu edilmektedir. "Barışı Koruma Derneği" karara karşı çıkar. Dernek Başkanı Hatçe Hanım aynı zamanda bir yazardır. Başkan Türkiye'nin bu savaşa girmesini eleştiren bir broşür çıkarır, bildiriler yayımlar. Protesto mitingleri yapılır. Bilinçli işçiler ve savaşa yollanan erlerin aileleri de karara karşıydılar. Sonunda dernek yöneticileri tutuklanırlar ve yargılanırlar. Görüldüğü gibi, anlatılan TBC'nin öyküsüdür.

Diğer oyun, 1959'da yazılan ve Türkiye'de 1974 ve 1987 tarihlerinde yayınlanan "Demokles'in Kılıcı"dır. Atom bombası, insanlığın tepesinde Demokles'in kılıcı gibi sallanıp durmaktadır. Oyunda olay simgeli bir anlatımla dillendirilir.⁷

Türk Barışseverler Cemiyeti yönetici ve üyelerinin çoğu, 1951 TKP tutuklamalarına da dahil olduktan sonra sosyalist hareket içindeki mücadelelerini yaşamlarının sonuna dek sürdürdüler.

Türk Barışseverler Cemiyeti'nin kısa ama onurlu yaşamı bize dünyada ve Türkiye'de en kararlı ve dirençli barış savunucularının komünistler olduğunu, baskıya boyun eğmediklerini, çileli bir yaşama karşın düşüncelerinden ödün vermeksizin yollarına devam ettiklerini ve sınıfsız, sömürsüz bir toplumun kurulması mücadelesini aralıksız sürdürdüklerini gösteriyor. Sabahın

bir sahibi olduğuna dair inançlarını asla kaybetmediklerini gösteriyor.

Farklı bir zamanda ve farklı koşullarda da olsak, baskı ve sömürünün benzeştiği bir ortamda yaşıyoruz. Bir kez daha en dirençli ve kararlı kesimin devrimciler olduğunu görüyoruz.

Hayır'a devrimci anlamını katan ve bu anlamı yarınlar taşıyacak olan da sosyalistler ve komünistler.

Yolumuz açık olsun. ■

Türk Barışseverler Cemiyeti'nin kısa ama onurlu yaşamı bize dünyada ve Türkiye'de en kararlı ve dirençli barış savunucularının komünistler olduğunu, baskıya boyun eğmediklerini, çileli bir yaşama karşın düşüncelerinden ödün vermeksizin yollarına devam ettiklerini ve sınıfsız, sömürsüz bir toplumun kurulması mücadelesini aralıksız sürdürdüklerini gösteriyor. Sabahın bir sahibi olduğuna dair inançlarını asla kaybetmediklerini gösteriyor.

[1] Kominform, 1947'de, ABD, İngiltere ve Fransa'nın İkinci Dünya Savaşı sonrasında SSCB ve dünya komünist hareketini hedefe koymasının ardından kuruldu. SSCB, Polonya, Bulgaristan, Çekoslovakya, İtalya, Macaristan, Yugoslavya, Fransa, Romanya komünist partileri Kominform'u oluşturdular. Temel amacı, demokrasiyi güçlendirmek, faşizmin kalıntılarından dünyayı arındırmak, emperyalizmi yıkmak olan anti-emperyalist, demokratik bir kampı temsil etmekteydi. 1956 yılına dek varlığını sürdürdü.

[2] Sargın, Nihat (Şubat 2005), "Davalar, Savunmalar, Cezaevi Anıları", s.58, TUS-TAV Yayınları, İstanbul

[3] Atılğan, Gökhan (Ekim 2007), "Behice Boran - Öğretim Üyesi, Siyasetçi, Kuramcı", s. 176, Yordam, İstanbul

[4] Bildirinin neden devlet radyosunda okunduğunu soran gazetecileri, bakan Fuat Köprülü "Hadisenin redâetini (kötülüğünü) göstermek için neşrettik" diye yanıtlar (Sargın, 55).

[5] Muvaaffak Güran'a ceza indirimi uygulandı. Behice Boran, kararın kesinleşmesiyle birlikte, hükümlü hale geldiğinden devlet memurluğundan ihraç edildi, üniversite öğretim üyeliğinden, yetki ve unvanlarından ve haklarından da mahrum bırakıldı.

[6] Atılğan, Gökhan (Ekim 2007), "Behice Boran...", s. 180, Yordam, İstanbul

[7] Asım Bezirci "Nâzım Hikmet ve Barış", Türk Dili Dergisi, Mart 1992, sayı 29, yıl 5, cilt 5, s. 50

Suriye'de çözümsüzlük, AKP-ABD ittifakını çatlatıyor

Erdoğan Trump'ı bağlayamıyor

AKP, Trump tarafından da desteklenen "güvenli bölge" talebiyle buna taraf gibi görünse de, Trump'ın "güvenli bölge"den kastının PYD bölgeleri olduğunun giderek netleşmesi, AKP'yi bundan caydırabilir.

■ TULGA BUĞRA IŞIK

ABD Başkanı Donald Trump, göreve gelmeden önce ve görevindeki ilk haftalarında Suriye hükümetine karşı görece yumuşak bir tutum izliyordu.

Suriye'de önceliğin "İŞİD'le mücadele" olması gerektiğini söyleyen Trump, "biz Suriye'yle savaşıyoruz, Suriye'ye İŞİD'e karşı savaşıyor" gibi söylemlerle, Suriye hükümetine sıcak mesajlar veriyordu.

Buna karşın ABD içinde yaşanan sert tartışmalar, Trump'a ve yakın isimlerine karşı yapılan "Rusya bağlantısı" suçlamaları, ABD'nin devlet politikası olarak bu tutumu sürdürmeyeceğini gösterdi. Suriye hükümetinin Han Şeyhun'da "kimyasal silah" kullandığı iddiasının ardından, Trump Şayrat üssüne saldırı gerçekleştirdi ve göreve geldiğinden beri ilk kez ABD Başkanı olabileceğini ispatlamış oldu.

Trump'ın Suriye'ye karşı gerçekleştirdiği saldırı, İsrail, Suudi Arabistan ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Suriye hükümeti karşıtı bloğun desteğini aldı. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan da desteğini açıklayarak, "Bazıları kınıyor. Neyi kınıyorsunuz?" dedi ve Trump'ın saldırısına sahip çıktı. Daha da ileriye gi-

derek, kimyasal silah iddiaları doğru olmasa bile Suriye'ye saldırılması gerektiğini, "İkide bir kimyasal silah diyorlar. Uluslararası hukuk yasakladı diye sürekli kimyasal silah demenin anlamı yok" sözleriyle dile getirdi.

Ancak Trump'ın saldırısı, Erdoğan'ın yanısıra PYD lideri Salih Müslim'in de desteğini gördü, "İnanıyorum ki bu saldırı olumlu sonuçlar ortaya çıkaracaktır" diyen Müslim, saldırıların devamını istedi. "Amerika doğrudan bu meselenin içinde yer alıyor ve sessiz kalamaz" diyen Müslim, ABD'nin Ortadoğu'daki varlığına bir kez daha desteğini açıklamış oldu.

SURİYE SINIRINDA ABD-AKP SÜRTÜŞMESİ

Trump'ın saldırısına verilen destek, özünde parçalı olan Suriye karşıtı bloğu birleştirmesi açısından tuhaf bir durum ortaya koyuyordu. Fakat bu durum uzun sürmedi. ABD saldırısından duyulan "heyecan" kısa sürdü ve sonraki süreç sürtüşmelerin sertleşmesine yol açtı.

ABD'nin Rakka hareketini YPG'nin ana unsuru olduğu Suriye Demokratik Güçleri'yle sürdürme ısrarı, Türkiye'nin buna karşılık olarak PYD'nin

kontrolündeki bölgeleri vurması peşinden iki NATO ordusunun Türkiye-Suriye sınırında karşı karşıya gelmesiyle sonuçlanan süreci doğurdu.

TRUMP YPG'DEN VAZGEÇER Mİ?

Erdoğan, Rakka hareketini Türkiye'nin yapabileceği iddiasını sürdürüyor. Bu iddia Obama yönetimince kabul görmediği gibi, Trump yönetimi tarafından da ciddiye alınmadı. Washington Post'un aktardığına göre ABD Savunma Bakanlığı yetkilileri, Erdoğan'ın Rakka operasyonu için önerdiği kuvvetlerin gerçek olduğuna bile ikna olmadı ve "yerel" olacağı öne sürülen bu kuvvetleri "Erdoğan'ın hayalleri" olarak nitelendirdi.

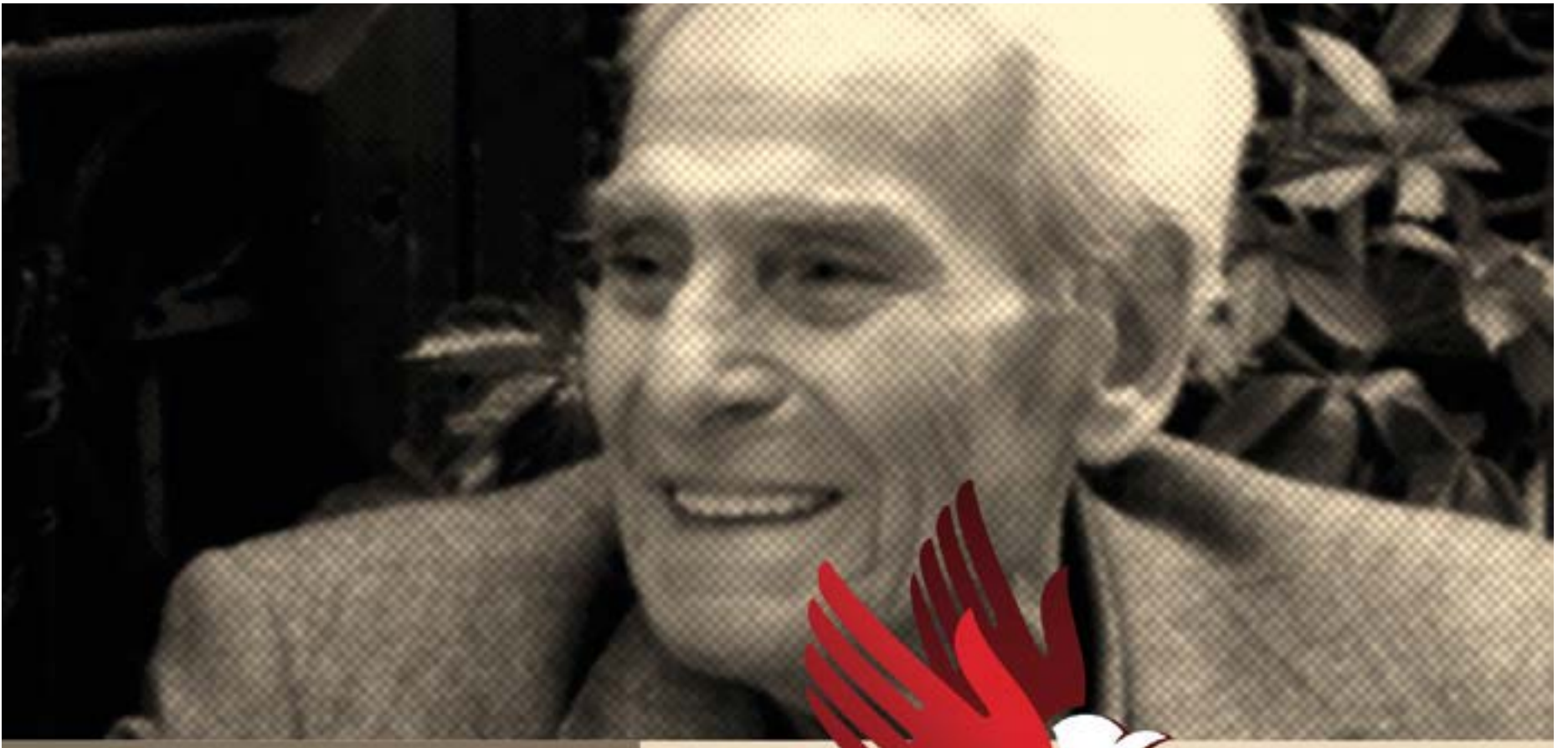
Ancak ABD yönetiminin bu operasyonu Türkiye'yle yapmak istememesi yalnızca AKP'nin El Bab'daki askeri başarısızlığıyla açıklanamaz. ABD'nin Suriye sürecinin başından beri aradığı yerel, "ılımlı", emperyalizmle tam uyumlu çalışabilecek gücü ÖSO başarısızlığından sonra YPG ile bulduğunu söylemek durumundayız. Trump'ın İslamcı kimliği olan örgütlerle işbirliğine yanaşmaya nispeten daha az gönüllü olması da YPG'yi tekleştirdi.

Bunun sonucu olarak ABD, Türkiye'yle sürtüşmeyi göze alarak, sınıra zırhlı araçları gönderdi. YPG askerleriyle nöbet tutan ABD askerlerinin görüntüsü, AKP'nin PYD bölgelerine operasyon hayalini en azından şimdilik bitirdi. AKP Trump'tan istediğini Suriye konusunda da alamamış oldu.

AKP NE YAPABİLİR?

Suriye hükümetinin kazandığı askeri başarılarla birlikte, Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad'ın görevi bırakması talebi gerçekliğini yitirirken, Suriye'nin etki alanlarına bölünmesi tartışmaları da alevlenmiş oldu. AKP, Trump tarafından da desteklenen "güvenli bölge" talebiyle buna taraf gibi görünse de, Trump'ın "güvenli bölge"den kastının PYD bölgeleri olduğunun giderek netleşmesi, AKP'yi bundan caydırabilir.

Türkiye-Rusya-İran arasındaki Suriye'nin toprak bütünlüğünü öngören ortak mutabakatın temelini de bu durum oluşturuyordu. Suriye sorunu giderek daha karmaşık bir hal alırken, YPG konusunda Rusya'dan da istediğini alamayan AKP, kendini yaşanan çözümsüzlüğün merkezinde buldu. Şayrat saldırısında Trump'a verilen destek de, yine boşa düşmüş oldu. ■

2017 ÖDÜL TÖRENİ

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr. Rona Aybay
Prof. Dr. Korkut Boratav
Prof. Dr. Ali Murat Özdemir
Yrd. Doç. Dr. İlker Kılıç
Serpil Çelenk Güvenç
Ali Rıza Aydın
Av. Başar Yaltı
Av. Erşen Sansal
Av. Barış Aybay
Av. Bilgütay Hakkı Durna
Av. Özlem Şen Abay

**HALİT
ÇELENK
HUKUK
ÖDÜLLERİ**

Müzik Dinletisi
Piyanist Dengin Ceyhan
Sinevizyon Gösterimi

5 MAYIS
CUMA 19:00

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NİN KATKILARIYLA

Türkiye Barolar Birliği Av. Özdemir Özok Kongre ve Kültür Merkezi
Oğuzlar Mahallesi Av. Özdemir Özok Sokak No:8 Balgat / Ankara
Ulaşım için Ankara Adliyesi önünden saat 18.00 de servis kaldırılacaktır.

Dünyadan 1 Mayıs kutlamaları

YUNANİSTAN: SÖMÜRÜNÜN, SAVAŞLARIN, MÜLTECİLİĞİN OLMADIĞI BİR DÜNYA İÇİN

Yunanistan işçi sınıfının öncü sendikal örgütü **Bütün İşçilerin Militan Cephesi (PAME)**, bu yıl işçi kentlerinde kitlesel 1 Mayıs mitingleri düzenledi.

“Sömürünün, savaşların, mülteciliğin olmadığı bir dünya için bütün dünyanın işçileriyle birlikte” sloganı altında ABD emperyalizmine, Avrupa Birliği'ne ve SYRIZA hükümetinin halk düşmanı politikalarına karşı sınıf mücadelesinin yükseltilmesi şiarıyla gerçekleştirilen mitinglerde 17 Mayıs'ta yapılacak olan genel greve çağrı yapıldı.

Atina'daki mitingde katılan on binlerce işçinin toplanma yeri tarihi Sintagma Meydanı'ydı. PAME Yürütme Kurulu üyesi Giorgos Perros, tekellerin, Avrupa Birliği'nin ve AB ile kapitalist kalkınma yolunun alternatifsiz olduğunu vaaz eden partilerin egemenliğine karşı mücadeleye işaret etti. Bunun için PAME'nin sınıf yönelimli bir işçi hareketinin yaratılmasındaki rolünü vurguladı. Perros, İstanbul'daki mitingde işçilere saldıran Türkiye hükümetini kınayan bir dayanışma açıklaması da yaptı. Mitingde işçilere seslenen Yunanistan Komünist Partisi Genel Sekreteri Dimitris

Kutsumbas, “2017 yılının 1 Mayıs, kriz dönemlerinde emekçi halktan çalınan her şeyin tekrar geri alınması, işçi düşmanı, halk düşmanı yasaların iptal edilmesi, ülkemizin AB'den ve NATO'dan çıkartılması, borçların tek taraflı olarak iptal edilmesi ve elbette üretim sürecinin ve hizmetlerin merkezi bir planlama çerçevesinde toplumsallaşmasının önünün açılması için büyük ve dinamik bir mücadelenin gerçek başlangıç noktası olmalı” ifadelerini kullandı.

Halkın gerçekten refaha ulaşabilmesinin, savaşların önlenmesinin ve barış tesis edilmesinin ancak işçi sınıfının iktidara gelmesiyle mümkün olduğunu vurgulayan Kutsumbas, “Bu yol bugünden açılabilir ve açılmalıdır. Yunanistan Komünist Partisi'nin halka daveti budur” dedi.

Filistin Büyükelçisi Marwan Emile Toubassi ve grevdeki Coca Cola işçilerinin de aralarında bulunduğu kitle, daha sonra ABD Büyükelçiliğine yürüyüş gerçekleştirdi.

KÜBA: GÜCÜMÜZ BİRLİĞİMİZDİR

Küba Merkez Sendikası'nın (CTC) önderliğinde düzenlenen 1 Mayıs kutlamaları başta Havana, ülkenin bütün illerinde kitlesel katılımla gerçekleştirildi.

Havana'da sabahın karanlığında toplanmaya başlayan Kübalılar, sabah saat 07.30'da Devrim Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Devrim Meydanı'na akan yüzbinlerce Kübalı, bu 1 Mayıs'ta “Gücümüz birliğimizdir” pankartının arkasında yürüdü.

Törende Kübalı işçiler adına konuşan Küba Komünist Partisi Siyasi Büro Üyesi ve Küba Merkez Sendikası Genel Sekreteri Ulises Guilarte de Nacimiento, Küba halkının aynı meydanda Küba Devrimi'ne sadakat yemini ettiğini hatırlatarak bu yemine bağlı olduklarını ifade etti. İşçilerin mücadele etmek için pek çok nedeni olduğunu belirten de Nacimiento, ABD'nin Küba'ya uyguladığı iktisadi, ticari ve finansal ablukanın kaldırılması ve ABD işgali altındaki Guantanamo üssünün iade edilmesi talebini tekrarladı.

Küba'da bu yılki 1 Mayıs kutlamalarını önceki yıllardan ayırt eden en önemli şey, Fidel'in ölümü sonrasında gerçekleştirilen ilk 1 Mayıs olmasıydı. Fidel'in devrimci mirasının yeni nesil tarafından devraldığı, yüzbinlerce kişilik kortejin en ön safında Küba Komünist Gençlik Birliği üyesi gençlerin yürümesiyle gösterildi.

Havana'daki törenlere 87 ülkeden binlerce işçi, sendikacı ve Küba dostu katıldı. Türkiye'den José Martí Küba Dostluk Derneği'nin organizasyonu ile Küba'ya giden 120 kişilik kafile de diğer ülkelerden gelen dayanışma örgütleriyle birlikte kortejde yerini aldı.

VENEZUELA: İKTİDAR PERSPEKTİFİYLE MÜCADELE

Venezuela Komünist Partisi (PCV), Ekim Devrimi'nin 100. Yıldönümünde gerçekleştirilen bu yılki 1 Mayıs kutlamalarında Venezuela halkına yönelik emperyalist-faşist saldırının püskürtülmesi, ücretlerin alım gücünün yükseltilmesi, işten atılmaların sonlandırılması, sendika ve toplu sözleşme hakkının güçlendirilmesi, devlet işletmelerinde emekçilerin katılımına açık bir yönetim biçiminin kurulması, ülke çapında bir sanayileşme programının geliştirilmesi, iktidar perspektifiyle mücadele eden güçlü bir işçi sınıfı hareketinin ve sendikal hareketin kurulması çağrısında bulundu.

Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro, 1 Mayıs'tan bir gün önce yaptığı açıklamayla asgari ücrete yüzde 60 zam yapıldığını duyurdu.

Ülkedeki emperyalizm yanlısı gerici sağ muhalefetin aylardır sürdürdüğü şiddet içeren sokak protestoları 1 Mayıs'ta da devam etti.

ABD: MİLYARDER SINIFA KARŞI HALKIN BİRLİĞİ

ABD'nin Chicago, Washington, San Francisco, Los Angeles, California gibi çeşitli eyaletlerinde düzenlenen 1 Mayıs gösterilerinin öne çıkan konusu, ırkçı Trump hükümetinin hedefi haline gelen göçmen haklarıydı.

İşçi sendikaları ve öğrencilerin yanı sıra göçmenlerin de önemli katılım sergilediği protestolarda Sosyalizm ve Özgürlük Partisi (PSL) de "Yasağa Hayır, Duvara Hayır" sloganıyla yürüdü. PSL temsilcisi Gloria LaRiva, San Francisco'da yaptığı konuşmada, işçi mücadelesinin yalnızca göçmen hakları için değil, ülkeleri bombalayıp açlığa mahkûm ederek onca insanı ilticaya zorlayan ABD emperyalizmine karşı da verildiğini hatırlatarak, "Göçmenlere kapımızın açık olduğunu söylemek yetmez. İsterlerse kendi ülkelerinde de yaşayabilecekleri koşulları sağlamak zorundayız" ifadelerini kullandı. Yapılan konuşmalarda, milyarder sınıfa karşı halkın birliğinin sınıf mücadelesiyle sağlanabileceği vurgulandı.

ARJANTİN

Arjantinli işçiler, gerici Macri hükümetinin halk karşıtı politikalarını protesto etmek için Kongre binasının önünde toplandı.

FRANSA: "IRKÇILIKLA MÜCADELE"

Fransa 1 Mayıs'ının en önemli gündemi Le Pen oldu. Seçimlerin yükselttiği tansiyonla birlikte bu 1 mayıs Paris'te Bastille anıtı yakınlarında çatışmalar gerçekleşti.

İSPANYA

İspanya'nın en büyük iki sendikası UGT ve CCOO, 1 Mayıs'ı ülkenin hemen hemen bütün şehirlerinde "Artık mazeret yok" sloganı altında kutladı.

ALMANYA

Almanya'nın Berlin kentinde düzenlenen çeşitli 1 Mayıs etkinliklerine 200 binin üzerinde yurttaş katıldı.

HİNDİSTAN

Hindistan'ın Yeni Delhi kentinde Sendikalar Federasyonu tarafından düzenlenen 1 Mayıs törenlerinde işsizlik ve ücret kesintileri protesto edildi.

ENDONEZYA

Endonezya'nın başkenti Cakarta'da kortejin önünü dikenli tellerle kesen polis ile işçiler arasında çatışmalar yaşandı.

LÜBNAN

Lübnan Komünist Partisi'nin çağrısıyla başkent Beyrut'ta gerçekleştirilen 1 Mayıs törenine 2000'in üzerinde işçi katıldı.

RUSYA

Rusya'da 1 Mayıs bütün kentlerde birden fazla etkinlikle kutlandı. Bahar bayramı havasında geçen resmi kutlamalara Moskova ve Leningrad'da 100 binin üzerinde vatandaş katıldı. Ülkenin bütün önemli merkezlerinde ağırlıklı olarak RFKP'nin öncülüğünde gerçekleşen yürüyüş ve mitinglere de binlerce emekçi katılım gösterdi. Moskova'da ayrı yürüyüş düzenleyen Rusya Komünist İşçi Partisi ve Rusya Birleşik Emekçi Cephesi diğer kentlerde RFKP ve diğer muhalif örgütlerle birlikte 1 Mayıs gösterilerine katıldı. Bu gösterilerde "Yaşasın 1 Mayıs, Emekçilerin Dayanışma Bayramı", "Emekçi halkın iktidarı için", "Hükümet istifa", "Mücadeleyle özgürleşeceğiz!" sloganları öne çıktı. Başbakan Medvedev'le ilgili yolsuzluk suçlamaları da 1 Mayıs'ın gündemindeydi.

Bazı merkezlerde 1 Mayıs eylemleri devletin engelleme girişimlerine sahne oldu. Krasnodar bölgesinde kolluk kuvvetleri yürüyüşü engellemeye çalıştı. Yahudi özerk bölgesi Birobian'da gösteriler yasakladı. Komünistlerin öncülüğünde düzenlenen mitingler basın tarafından neredeyse bütünüyle sansüre uğradı.

İstanbul'un unutulmuş kompradorları: Kamondolar

Kamondolar İstanbul'u mesken tutmuş Sefarad Yahudisi bir aile. 15. yüzyılda İspanya'dan kovulunca, şanslarını Trieste'de denemişler. Olmayınca ver elini İstanbul. Salomon-Jacob Kamondo ve oğulları Isaac ve Abraham-Salomon 1815'te "İshak Kamondo ve Şürekası" adlı bir banka kurmuşlar. O tarihte de, bugünkü gibi en karlı iş savaş. Kamondolar da Kırım Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni finanse ederek büyüyüp zenginleşmişler.

■ ORHAN GÖKDEMİR

Salı günü yine Çağlayan'da adliye mesaisindeyiz. Bu kez adliyeyi sebep-i ziyaretim kızım. Üniversitede 16 Mart katliamını protesto etmek için toplanmışlar. Özel Güvenlik toplananların dağılmasını istemiş ama dağılmamışlar. Polis gelmiş, üniversite dışına yönelen öğrencileri engellemek için kapıları üzerlerine kilitlemiş. Kapıda itiş kakış. "Korkunç olaylar"ın hepsi bundan ibaret. Özel güvenlik tutanak tutmuş, üniversite yöneticileri de yememiş içmemiş şikayetçi olmuş. Müşteki olarak üç beş özel güvenlik görevlisini kayda geçirmişler yalnız. Kendi gelecek yüzleri yok. Tam bir sefalet. Özel güvenlikçiler mahcup, "şikayetçi değiliz" dediler. 10-15 öğrenci mahkeme kapısında bekliyor. Bir o kadar da gelmeyen var. Üniversitede gösteri yaptı diye

öğrencilerini şikayet eden bir üniversitemiz var: İstanbul Üniversitesi. İnsan üniversitenin tarihinden utanır. İşte halimiz: Üniversiteler öğrencilerini gammazlamakla meşgul, bütün ülke bir cehalet çukuruna yuvarlanmış debelenip duruyor.

Adliye çıkışı civardaki tarihe misafirlik etme zamanı. Hürriyet-i Ebediye'nin parmaklıklarını takip ederek Şişli istikametinde ilerliyorum. Hasköy tarafına kıvrılan otobüslerin numaraları hakkında bilgisizim. Şişli Meslek Lisesi'nden Okmeydanı'na doğru kıvrılıyorum. Durak az ilerde. İlk gelen otobüsle Hasköy'e. Kamondo Anıtı Haliç Köprüsüne doğru inen anayolu bölün yan yolun

hemen kıyısında. İlk bakışta kaderine terk edilmiş çok da "tarihi" olmayan bir binadan ibaret görünüyor her şey. Anıtın hemen yan tarafı belediye şantiyesi. Çalışanlar benim orada bulunmamla hiç ilgilenmemiş görünüyor. "Yahudi mezarlığı" nı ziyarete gelmiş bir meczup diye düşünüyor olmalılar. Bu kadar ortalıkta olmasına rağmen uzun zamandır bir ziyaretçisi olmadığı artık her biri küçük bir ağaç boyuna ulaşmış otların dimdik duruşundan belli. Otların arasında, üzerinde Judeo-Espanol ve İbranice yazılar olan pek çok mezar sıralanıyor. Belli ki önemli kişiler bunlar. Aralarında çocuk mezarları hemen fark ediliyor. Bir kısmı otlar tarafından tamamen yutulmak üzere.

Kamondo Anıtı
dışarıdan sağlam

görünüyor. Cam kapıdan göz atınca içeride üç mezar seziliyor. Mezarlar kırılıp, dökülmüş. Karşıdaki duvardan koca bir çerçeve sökülmüş, geride izleri kalmış. Burası Osmanlı İmparatorluğu'nun en ünlü, en zengin ailesi olan Kamondolardan Abraham-Salomon'un anıt mezarı.

OSMANLININ KOMPRADORLARI

Kamondolar İstanbul'u mesken tutmuş Sefarad Yahudisi bir aile. 15. yüzyılda İspanya'dan kovulunca, şanslarını Trieste'de denemişler. Olmayınca ver elini İstanbul. Salomon-Jacob Kamondo ve oğulları Isaac ve Abraham-Salomon, 1815'te "İshak Kamondo ve Şürekası" adlı bir banka kurmuşlar. O tarihte de, bugünkü gibi en kârlı iş savaş. Kamondolar da Kırım Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni finanse ederek büyüyüp zenginleşmişler. Devlete verdikleri borç karşılığında devlete ortak olmuşlar. Şirket-i Hayriye ve Dersaadet Tramvay Şirketi'nde ortaklıkları var. Çocukları olmayan Isaac 1832'de vebadan ölünce banka kardeşi Abraham-Salomon'a miras kalmış. Devlete borç vermeye devam etmiş o da. "Vezirlerin bankacısı" olarak nam salmış. Osmanlı Devleti bir aileye rehlin düşmüş diyemiyoruz tabii. Olur mu öyle şey?

19. yüzyılın ikinci yarısında torunları Abraham-Béhor ve Nissim çıkmış sahneye. Yahudi cemaatine katkıda bulunmak amacıyla sinagoglar, hastaneler, dispanserler ve okullar kurmuşlar.

Abraham-Salomon Kamondo

Kamondo Merdivenleri

Aile "Osmanlı Yahudilerinin çağdaştırılması" projesinde aktif olarak yer almış. Kurdukları okullarda Fransızca ve Türkçe eğitim yapıldığı için Yahudi yobazlardan da epey tepki görmüşler haliyle. Ailenin bir kolu İtalya'ya, bir kolu Fransa'ya taşınmış. Böylece Osmanlı'ya borç vererek edindikleri servetle uluslararası bir yapıya bürünmüşler.

İSTANBUL'DA KAMONDO İZLERİ

Servet büyük, ne yapacaksın? Kamondo ailesi İstanbul'da bugün de pek çoğu ayakta olan yapılar inşa ettirmiş. Kasımpaşa'daki Kuzey Deniz Saha Komutanlığı, Galata Résidence, Serdar-ı Ekrem Sokak'taki Kamondo Hanı, Meşrutiyet Caddesi'ndeki Büyükkada Han, Karaköy'de Saatçi Han, Latif Han, Lacivert Han, Yakut Han, Kuyumcular Han, Lüleci Han, Gül Han en bilinenleri. Karaköy Bankalar Caddesi'ndeki Kamondo Merdivenleri de o dönemin ürünü. Kamondo Merdivenleri 1870-1880 arasında inşa edilmiş. Mimarı bilinmiyor. Kayıtlara göre merdivenler Abraham Salomon adına yaptırılmış.

Hasköy'deki Kamondo Anıtı da onun. Abraham-Salomon 1973'te Paris'te ölmüş. Naaşı, vasiyeti üzerine İstanbul'a

Engizisyondan kaçarak Venedik'e, oradan İstanbul'a yolu düşmüş "Doğu'nun Rotschild'i" olarak nam salmış bir aile. Büyük servetleri, derin nüfuzlarına rağmen son fertleri Nazi toplama kamplarında yitip gitmiş. Hasköy'deki o anıt hâlâ ayakta ama daha çok servetin insanı ölümsüz kılmadığının bir anıtı gibi hüznün verici. Ne gam! Büyük bir şaşa ile gömüldükten sonra unutulup giden tek ünlü ve zengin o değil. Topkapı mezarlığının kıyısındaki Turgut Özal'ın anıtına yolunu düşüren var mı? Ya da mezarlarından çıkarılıp yanı başına gömülen "demokrasi şehitleri"ne?

getirilip Hasköy'de kendisinin ölmeden önce yaptırdığı anıt mezara devlet töreniyle defnedilmiş.

İSTANBUL'DAN PARİS'E

Aile her ne kadar "Osmanlı bankacısı" olarak tanınsa da 1869-1870 arasında Paris'e yerleşmişler ve bankanın yönetim merkezini de oraya taşımışlar. O yıllar "Osmanlı Yahudilerini Çağdaştırma" projesinin doruğunda olduğu yıllar ve projenin operasyon merkezi de Paris. Süveyş Kanalı'nın finansmanı gibi büyük ve karmaşık işlere dalmak mümkün olmuş orada aynı

zamanda. Sonra birbiri ardına gelen talihsiz ölümler planları bozmuş.

Bir sonraki nesil olan Isaac ve Moise iktisadi işlerden ellerini çekip sosyal projelere merak salmış. 19. yüzyıl sonu Paris sosyetesinin önemli isimlerinden Kont Isaac de Kamondo, Nesim Kamondo'nun oğlu. Ailesinden miras olarak; bankalar, bankerlik kuruluşları, Paris'teki şirketler, büyük bir servet ve asalet unvanı (kontluk) yanında çok büyük de bir sanat eserleri koleksiyonu kalmış Isaac'a. Serveti dillere destan olan Isaac Kamondo, aynı zamanda

İstanbul Başkonsolosu ve sanat koleksiyoncusuydu. 1907 yılında koleksiyonunun 804 parçadan oluşan büyük bir kısmını Louvre'a bağışlamaya karar verdi. Manet, Degas, Monet, Cezanne, Sisley, Van Gogh, Corot gibi ressamların eserlerinin de bulunduğu 130 kadar resim ile 400 kadar Japon baskı koleksiyonunu bağışladı. Ailenin Paris'in en şık binalarından biri olan konutu da şimdi Kamondo müzesi.

Engizisyondan kaçarak Venedik'e, oradan İstanbul'a yolu düşmüş "Doğu'nun Rotschild'i" olarak nam salmış bir aile. Büyük servetleri, derin nüfuzlarına rağmen son fertleri Nazi toplama kamplarında yitip gitmiş. Hasköy'deki o anıt hâlâ ayakta ama daha çok servetin insanı ölümsüz kılmadığının bir anıtı gibi hüznün verici. Ne gam! Büyük bir şaşa ile gömüldükten sonra unutulup giden tek ünlü ve zengin o değil. Topkapı mezarlığının kıyısındaki Turgut Özal'ın anıtına yolunu düşüren var mı? Ya da mezarlarından çıkarılıp yanı başına gömülen "demokrasi şehitleri"ne?

Hepimiz çıplak geliriz dünyaya. İrk, dil, din, servet hepsi palavra. Övünebileceğimiz, yarına bırakabileceğimiz tek şey ürettiklerimiz, yarattıklarımız, yapıp ettiklerimiz. ■

Al yazmamı kapınızda kaybettim...

24 Nisan 1915'te, şafağa karşı evleri basılan yazarlar, sanatçılar, öğretmenler, avukatlar, doktorlar, mebuslar teker teker alınıp götürüldü; aralarında o da vardı. Bir sabah, şafak vaktinde alınıp götürülmeler Gomidas'la bitmedi ne yazık... Acılı bir toprağın çocuklarız hepimiz. Kaybettiğimiz o eski seslerin peşinden gitmeyi öğrenirsek çıkarız belki aydınlığa. Bu cennet, bu cehennem, bu memleket bizim!

■ **ORHAN GÖKDEMİR**

*"Al yazmamı kapınızda kaybettim
Kalbim acıyla çarpıyor
Ah kara talihim, yar cano can
Tatlı oğlan, yazmamı geri ver!"
Gomidas Vartabed*

Gomidas Vartabed... Etno-müzikolog, kompozitör, şarkıcı, koro şefi ve din adamı. 1869'da Kütahya'da doğdu, küçük yaşta yetim kaldı. Okul yıllarında Ermeni dili ve dini müziği üzerine çalıştı. 1895 sonbaharında Tiflis'te yaşayan Ermeni asıllı müzisyen Magar Yegmalyan'a başvurdu. Ondan özel dersler aldı. 1896-1899 yılları arasında müzik eğitimini geliştirmek için Almanya'ya gönderildi. Berlin'de Wagner'in kurduğu Richard Schmidt'in özel konservatuvarında eğitim gördü. Avrupa'nın önde gelen müzik adamlarından biri oldu. Anadolu ve Ermeni müziğini konu alan konferanslar verdi. Bela Bartok'tan çok önce Anadolu'yu köy köy gezdi, türküler topladı. Gomidas makamının yaratıcısı.

SİLİNMEYEN ANILAR VE ANITLAR

Dört bini aşkın eseri nota-ya döktü ve seslendirdi. Türk ve Kürt müziğinden derlemeler yaptı. Türk Ocakları'nda müzik dersleri verdi. Sorsalar, sadece doğru bildiği şeyi yapıyor, büyülediği seslerin

peşinden gidiyordu.

24 Nisan 1915'te, şafağa karşı evleri basılan yazarlar, sanatçılar, öğretmenler, avukatlar, doktorlar, mebuslar teker teker alınıp götürüldü; aralarında o da vardı. Trenle Çankırı'ya gönderildi; yakın arkadaşları şair Mehmet Emin Yurdakul ve yazar Halide Edip'in de araya girmesiyle İstanbul'a geri getirildi. Ancak hassas kişiliği, tutukluyken yaşadıklarının ıstırabına hapsedi onu. Bir daha bu cehennemden çıkamadı. 1916 sonbaharında askeri hastaneye götürüldü, 1919'da Paris'te bir akıl hastanesine nakledildi. 1936 yılında Paris'te öldü ve Ermenistan'da toprağa verildi. Paris'e bir heykeli dikilmiştir ki "soykırım anıtı" diye lanetlenmiştir bizde.

Can verip ölüsü yol kıyısına atılanların, yaşadığı topraklardan izleri silinenlerin acısıydı onu çıldırtan.

Anadolu'da onlara özgü ne varsa, 1915'te kaldı. Zanaatları unutuldu. Lezzetli ekmekleri yapan kadınların türküsü duyulmaz oldu. Okulları kaymakamlık binası, kiliseleri cephanelik, mezarlıkları taşlarından temizlenip tarla oldu. Başka topraklardan sürülüp gelen başka muhacirler yerleşti boş kalmış evlerine.

Tehcir desek ne, soykırım desek ne? Sadece Gomidas'ın hikayesi bile vicdanları kanatmaya yeter de artar bile. Kötü

şeyler yaşandı bu topraklarda, olmadık işler yapıldı. Gomidas gibi sürgünlüğün acısını tatmış Ahmet Kaya'nın bir şarkısında denildiği gibi biri duvarları yıktı, camları kırdı, fırtına gelip aramıza serildi, biri milyon kere çoğaltıp hüznüleri, her şeyi kötüledi, bizi yaraladı... Biri şarabımızı döktü, soğanımızı çaldı. Biri hiç yoktan vurdu kafeste kuşumuzu. Kimin ciğeri yanmaz ki, kim "olmasaydı sonumuz böyle" diye hayıflanmaz ki...

HEPİMİZ SUÇLUYUZ, ÖYLE Mİ?

Ama Türkler değil bu dramın öznesi. Koca bir imparatorluk yıkılırken enkaz altında kaldı herkes. Türkler de vardı aralarında; 20 yılda 6 milyonu can toprağa düştü Yemen'den Balkanlara dek. Camları kırıldı, şaraplar döküldü. Sonra, kıskırtanlar, çomak sokanlar, nifak tohumu ekenler, plan yapıp yol gösterenler sıyrılıp gitti bir bir. Onlar tertemizdi her zaman olduğu gibi. Doğru vahşiydi. Ötekine tahammül

göstermiyordu bu yüzden, birbirlerini öldürmeleri de doğaldı haliyle. "Suçlusunuz hepimiz, kabul ederseniz bunu, itiraf ederseniz acımasız katiller olduğunuzu, iyi hissederseniz siz de kendinizi" diyorlar şimdi.

Ama neden yüzyıllarca yan yana, iç içe yaşamış, ekmeklerini birlikte pişirmiş, şaraplarını birlikte içmiş, sevinçlerini birlikte derlemiş, soğanını paylaşmışların bir günde kanlı bıçaklı düşmanlar haline geldiğini sormuyor kimse? Şarabımızı döken, soğanımızı çalan, hüznümüzü çoğaltıp bizi kötüleren, hiç yoktan kafeste ki kuşumuzu vuran kim? Kim ciğerimizi yakan, yüreğimizi kanatan?

Bir sabah, şafak vaktinde alınıp götürülmeler Gomidas'la bitmedi ne yazık... Acılı bir toprağın çocuklarız hepimiz. Kaybettiğimiz o eski seslerin peşinden gitmeyi öğrenirsek çıkarız belki aydınlığa.

Bu cennet, bu cehennem, bu memleket bizim! ■

9 dokuz maddede HAYIR'LARIN ZAYIFLIĞI

Kemal Okuyan

ALÇAKLARDAN KURTULMAK ZORUNDAYIZ

1. ARAFTA KURUMSALLAŞMA DENEMESİ

Hileyle elde edilmiş 51-49 bir bütün olarak piyasanın zaferidir. Erdoğan kaybetmiş ama kazanmış, Erdoğan karşıtları kazanmış ama kaybetmiş, olayı sermaye sınıfı bir güzel yönetmiştir. İstedikleri buydu. Bugün düzen siyasetindeki hareketlenme, AKP'lilerin birbirinin gözünü oyması, Baykal'ın "muhteşem" ve bilmem kaçınıcı dönüşü, Akşener'e oynayanların sayısındaki artış, bunların hepsi bir bütündür. Cumhuriyet'i yıkan yeni-sini kuramayan düzen, arafta kurumsallaşmayı denemektedir.

2. "KAPORTAYI YENİLEDİK"

Bu denemenin bir geleceği yoktur. Ancak kapitalizm zaten geleceği olmayan bir toplumsal sistemdir ve varlığını günü kurtararak sürdürmeyi kanıksamıştır. Dolayısıyla bir dizi nedenle istikrara kavuşamayacak olan AKP Türkiye'si'ni azıcık törpüleyerek Türkiye toplumuna kakalama çabaları ciddiye alınmalıdır. Bu çabalar sonuçsuz kalabilir ancak bunların toplumun ideolojik-siyasal genlerinde ve solun dünyasında yapacağı tahribat kalıcı olabilir.

3. "UYANIK OLUNCA BİR SÜRÜ DERT"

Referandum öncesinde tam da bunların yaşanacağına işaret etmiş ve herkesi uyanıklığa çağırmıştık. Görülüyor ki, uyanıklık zahmetine girmemek solun geniş bir kesimine yerleşmiş durumda ve akıntıya karşı kürek çekmeye devam edeceğiz. Tek fark şu, toplumda uyananların sayısı hızla artıyor. Siyaset alanının aynı çıkarlara hizmet eden, aslında birbirleriyle çok da farkı olmayan unsurlar tarafından işgal edildiği fark ediliyor. Hepsi aynı gemide, boğulan halk!

4. SEÇİLEBİLİR ADAY

Gerçekte halk geminin yönetimini ele almalı ve safradan kurtulmalı. Bunun gerçekleşebilmesi için bugün Türkiye'de kendimizi de içine koyduğumuz Hayır'cı birikimin içine çok sağlam bir omurga çakılmak durumunda. Siyaset kulislerinde, sokakta, kahvede konuşulan her şeyi tepetaklak edecek bir müdahaleye gereksinim var. Düne kadar CHP'nin toplumu Abdullah Gül'e razı etmek için çaba harcadığını biz söylüyorduk. Kabul edilmiyordu. Baykal kapıyı araladı. Şimdi "onca acı Abdullah Gül için mi çekildi" deniyor. Bu yakınma yanlıştır. Mesele 2019'a seçilebilir aday aramaya kilitlendiği sürece halkın nefes alma şansı olmayacaktır.

5. HEYECAN VAR MI HEYECAN?

Erdoğan'ın karşısına çıkarılacak adaylar; Kılıçdaroğlu, Baykal, Gül, Akşener, Feyzi-oğlu... Bu mudur Türkiye'nin gündemi ve buradan alternatif çıkabilir mi? Tartışmanın kendisi toplumu uyutmaktan başka bir şeye yaramaz; bu inceden halkla alay etmektir. Heyecan uyandıracak, birleştirici aday aranıyormuş! Geçen hafta yazdım, tekrar ediyorum, nasıl bir Türkiye için? Yok, bu soruya yanıt yok çünkü Erdoğan karşıtlığının yeteceği sanılıyor!

6. NE UYUDUK AMA!

Erdoğan karşıtlığı enerji verir ama kendi başına hiçbir yere götürmez. Gül'ü Erdoğan'a tercih edecek milyonlarca Hayır'cı olduğunu biliyoruz. Bu ölümü kutsamaktır. Abdullah Gül ya da diğer sayılan adayların toplumun geniş kesimi için anlamı narkozun dozunun artırılmasıdır. Kolunuz bacağınız kesilirken daha az acı duyacaksınız. Buysa; buyrun!

7. SÖZCÜ SADECE BİR ÖRNEK

Bugün bu çaresizliği en çok kıskırtan, Türkiye toplumuna ülkenin herkesi kesen "ulusal çıkarları" olduğu fikrini yaymakta olan "üs"lerdir. Bunlara göre Erdoğan'ın en büyük sorunu ülke çıkarlarını gözetmemesi, ülkeye ihanet etmesidir. Bu "üs"lerin önemli bir tanesi Sözcü'dür. Başka isim vermeyeceğim ama bunlar toplamda Erdoğan karşıtlarının tepkilerine şekil vermekte ve kâh Kürtleri, kâh Yunanistan'ı, kâh İsrail'i, kâh ABD'yi, kâh Avrupa'yı işaret ederek "işte Erdoğan ülke çıkarlarını bunlar lehine gözden çıkardı" demektedirler.

8. ERDOĞAN DA AYNISINI YAPIYOR

Ama aynı anda bütün bu sayılanlarla Erdoğan arasında gerilim çıktığında "işte ülkeyi maceraya sürüklüyor" demektedirler. Kimi hatırladınız? Aynı taktiği Erdoğan da uygulamaktadır: Türkiye dediğin 80 milyonun ortak çıkarı var! Millet'in .... koyan arsız ve aşağılık patron ile onun inşaatlarında, madenlerinde asgari ücrete talim eden emekçinin çıkarları ortak öyle mi! Aralarında rekabet olsa da çıkarları ortak olan uluslararası tekellerdir. Kanlı ve kahrolası ABD emperyalizminin, Avrupa'daki kan emicilerin, bölge halklarının başına bela olan Barzani ve benzerlerinin kaynağı işte o tekellerdir!

9. ÖFKE ÖZGÜRLEŞMELİ

Bugün Hayır'cılar, Erdoğan'a neden karşı olduklarını oturup düşünmek durumundalar. Soyguncuyla mağduru aynı kefeye koyan, soygundan sadece rüşveti-yolsuzluğu anlayıp sömürünün en büyük soygun olduğunu gizleyen, halkı sürekli Kıbrıs'la, Kürt devletiyle, adalarla oyalayıp Koç ve diğerlerine hediye edilen "Kıbrıs"ların gündemden düşmesine neden olan, yurtseverliği istismar eden, milliyetçiliği çağdaşlıkmiş gibi yutturmaya kalkan alçaklarla hesaplaşmadan, halkın haklı öfkesi özgürleşip gerçek kurtuluş mecrasına akmayacaktır.

OYUN PRÖMİYERİ
12 MAYIS
CUMA 20.30
KADIKÖY NHKM

19 MAYIS
CUMA 20.30
ALTKATSANAT

26 MAYIS
CUMA 20.30
ALTKATSANAT

NÂZİM HİKMET
Taranta
Babı

OYUN
TEK PERDE

TARANTA BABU

CLOWN EĞİTİMİ **EZOİ KESKİN** - YÖNETMEN YARDIMCISI **BURCU AKPINAR** - KOSTÜM **NAZAN ÖN (ZEZE)** - IŞIK TASARIM **ALEY TOPAL** - GÖRSEL TASARIM **ÖZÖÜR ŞAHİN**
MAKYAJ VE SAHNE **HARUN GÜZELÖĞLU** - GÖLGE DEKOR TASARIMI **BUSENUR SEVİNÇLİ** - FOTOĞRAF **TAHİR ENES AKBUĞA**

@OYUNSandali

YAZAN **NÂZİM HİKMET** - YÖNETEN **HARUN GÜZELÖĞLU** - OYNAYAN **CANSU FIRINCI**